

Sygn. akt VII Ua 97/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2019 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Marcin Graczyk

Sędziowie SO Małgorzata Jarząbek

SO Zbigniew Szczuka (spr.)

Protokolant st.sekr.sądowy Mariusz Żelazek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 stycznia 2019 r. w Warszawie

sprawy M. O. reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego E. O.

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w W.

o ustalenie niepełnosprawności

na skutek apelacji wniesionej przez odwołującą

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie

VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 września 2018 roku sygn. akt VI U 285/17

oddala apelację.

SSO Zbigniew Szczuka SSO Marcin Graczyk SSO Małgorzata Jarząbek

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie VI Wydział Pracy

i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 8 września 2018 r. w punkcie 1 zmienił zaskarżone orzeczenie Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

z siedzibą w W. (zwanego dalej „WZON”) z dnia 6 lipca 2017 r., nr:(...) i ustalił, że M. O. wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz, że orzeczenie ma charakter okresowy od dnia 18 listopada 2019 r.,

w punkcie 2 oddalił odwołanie w pozostałym zakresie oraz w punkcie 3 zasądził od WZON na rzecz M. O. reprezentowanej przez przedstawiciela ustawowego E. R. kwotę 180,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (k. 49 a. s.).

Sąd Rejonowy ustalił, że u odwołującej urodzonej w dniu (...)

w W. rozpoznano dziecięce porażenie mózgowe i opóźniony rozwój psychoruchowy. W ósmym miesiącu życia ubezpieczona miała pierwszy atak padaczki, w związku z czym wdrożono leki padaczkowe. Od 2015 r. nastąpiło wygaszenie objawów padaczkowych

a lekarz odstąpił od podawania leków. Odwołująca przejawia utrudnioną komunikację

z otoczeniem, niewyraźnie mówi i tylko bliscy są w stanie ją zrozumieć. Ubezpieczona pozostaje pod stałą opieką poradni neurologicznej i ortopedycznej, uczęszcza na rehabilitację ruchową i zajęcia logopedyczne. Przed tutejszym Sądem toczyła się sprawa pod sygn. akt VI U 335/15, w której wyrokiem z dnia 21 lipca 2016 r. zmieniono orzeczenie WZON z dnia

9 lipca 2015 r., nr (...) r. w ten sposób, że uznał, iż odwołująca wymaga stałej i długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. W postępowaniu w sprawie VI U 335/15 Sąd

I instancji swoje ustalenia oparł na opinii biegłej psycholog L. B. oraz biegłego lekarza neurologa B. Z., którzy stwierdzili, że ubezpieczona spełnia przesłanki punktu 7 wskazań. W szczególności w ocenie biegłego neurologa punkt 7 winien mieć zastosowanie do ukończenia przez odwołującą 10-tego roku życia. Orzeczeniem z dnia

8 maja 2017 r., nr (...) Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

w W. (zwany dalej „MZON”) zaliczył odwołującą do grona osób niepełnosprawnych do dnia 31 maja 2020 r. z symbolem przyczyny niepełnosprawności 10-N. Orzeciono, że odwołująca wymaga konieczności korzystania z systemu środowiskowego wsparcia

w samodzielnej egzystencji, konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne ułatwiające funkcjonowanie – według zaleceń lekarza specjalisty. Odwołująca nie wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz nie wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. Na skutek wniesionego przez przedstawiciela ubezpieczonej odwołania, WZON orzeczeniem z dnia

6 lipca 2017 r., nr (...) utrzymał w mocy orzeczenie MZON z dnia

8 maja 2017 r., nr (...). W uzasadnieniu wskazał, że skład orzekający po zapoznaniu się z treścią odwołania i z faktami w nim przytoczonymi oraz na podstawie analizy materiału dowodowego w sprawie, a w szczególności analizy dotychczasowego przebiegu i charakteru schorzenia oraz zakresu naruszenia sprawności organizmu, nie znalazł podstaw do uchylenia zaskarżonego orzeczenia. Odwołująca nie wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. W opinii z dnia 10 marca 2018 r. biegła psycholog L. B. wskazała, że odwołująca jest niepełnosprawna w następstwie szeregu schorzeń natury somatycznej, natomiast z psychologicznego punktu widzenia jej rozwój procesów intelektualnych i rozwój mowy jest opóźniony oraz ujawnia trudności w komunikowaniu się

z otoczeniem, co ogranicza jej funkcjonowanie codzienne i szersze społeczne. W ocenie biegłego naruszenie sprawności organizmu skarżącej powstało w ósmym miesiącu życia i ma charakter złożony: somatyczny i poznawczo-intelektualny. Czas trwania naruszenia sprawności organizmu jest trudny do określenia, ponieważ zależy będzie od oddziaływań medycznych, rehabilitacyjnych, psychoterapeutycznych i edukacyjnych. Zdaniem biegłego możliwość samodzielnej egzystencji odwołującej jest znacznie ograniczona, nie tylko przez jej wiek biologiczny, ponieważ wymaga stałej, długotrwałej opieki i pomocy bliskich oraz instytucji do tego powołanych. W opinii z dnia 24 maja 2018 r. biegły neurolog doktor nauk medycznych B. Z. rozpoznał u odwołującej się m.in. niedowład centralny prawego nerwu twarzowego. Biegły odniósł się do swojej opinii wydanej w sprawie VI U 335/15 potwierdzając zasadność wniosków w niej zawartych oraz wskazał na poprawę stanu małej pacjentki poprzez wygaszanie objawów padaczki. Biegły wskazał, że biorąc pod uwagę poprawę wielu defektów, podtrzymuje ocenę, że do 10-tego roku życia odwołująca powinna mieć orzeczoną niepełnosprawność z punktem 7 wskazań. W ocenie biegłego ma to istotne znaczenie, bowiem intensywna opieka medyczna i rodzinna przyniosła poprawę, dlatego trzeba ten stan jeszcze utrzymywać.

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sądowych i aktach rentowych, a także na podstawie znajdujących się w aktach sprawy opinii sądowo – lekarskich biegłych sądowych neurologa i psychologa. Autentyczności i treści w/w dokumentów nie kwestionowała żadna ze stron, toteż Sąd Rejonowy uznał je za pełnowartościowy materiał dowodowy w sprawie.

Sąd I instancji zważył, że odwołanie co do zasady zasługiwało na uwzględnienie. Sąd Rejonowy oparł swoje ustalenia na podstawie opinii biegłego neurologa oraz psychologa.

W ocenie Sądu I instancji opinie przedstawione przez w/w biegłych były logiczne, spójne oraz nie budziły wątpliwości z punktu widzenia metodologii, poprawności, rzetelności

i prawidłowości rozumowania. Przedstawione przez biegłych opinie były zgodne

z wymogami art. 285 k.p.c., tj. zawierały uzasadnienie i były wyczerpujące. Opinie były jasne, wyczerpujące i wewnętrznie niesprzeczne. W niniejszej sprawie brak było jakichkolwiek podstaw do kwestionowania zasadności wskazanych opinii. Wnikliwie przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwoliło ocenić stan zdrowia odwołującej w ujęciu holistycznym. Sąd Rejonowy ocenił przedstawiony materiał dowodowy,

tj. dokumentację medyczną oraz załączone do akt sprawy i do akt sprawy VI U 335/15 opinie biegłych lekarzy specjalistów w sposób kompleksowy, z uwzględnieniem wzajemnego oddziaływania na siebie schorzeń skarżącej. Biegli dokonali wnikliwej analizy stanu zdrowia odwołującej, przeanalizowali dostępną dokumentację medyczną i zapoznali się z przebiegiem leczenia małej. Opiniujący w sprawie biegli zgodnie uznali, że odwołująca wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Wskazali ponadto, że ubezpieczona wymaga pomocy w codziennych czynnościach związanych z ubiorem, higieną czy przyjmowaniem posiłków. Kontakt słowny jest trudny do nawiązania z małą. Odpowiada ona na zadane pytania, lecz w sposób niezrozumiały. Jedynie bliscy odwołującej są w stanie się z nią porozumieć, bowiem znają jej sposób komunikowania się. Natomiast biegły neurolog wyraźnie podkreślił, że opieka medyczna i rodzinna nad ubezpieczoną przyniosła poprawę, dlatego warto utrzymywać ten stan. W ocenie Sądu Rejonowego fakt,

że u odwołującej rozpoznano opóźniony rozwój psychoruchowy oraz przytoczony przez biegłych opis zaburzeń małej mieści się w dyspozycji § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia,

tj. są stanami chorobowymi, które uzasadniają konieczność stałej opieki lub pomocy dziecku. Biegły neurolog w szczególności podkreślił, że odwołująca wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji do ukończenia 10-tego roku życia. Ukończenie 10-tego roku życia przez odwołującą nastąpi w dniu 18 listopada 2019 r., dlatego też w ocenie Sądu I instancji zasadnym jest orzeczenie punktu 7 do tego okresu. W zaskarżonym orzeczeniu niepełnosprawność ubezpieczonej została ustalona do dnia 31 maja 2020 r., jednak z uwagi na zasadność przyznania jej punktu 7 wskazań, niepełnosprawność powinna być datowana również do 10-tego roku życia. Wtedy bowiem organ rentowy dokona ponownej oceny jej stanu zdrowia. Orzeczenie punktu 7 jedynie do ukończenia przez odwołującą 10-tego roku życia przy niepełnosprawności datowanej do dnia 31 maja 2020 r. powodowałoby konieczność ponownego badania jej stanu zdrowia z uwagi na zakończenie okresu, na które przyznano punkt 7 wskazań, a niepełnosprawność trwałaby nadal. Z uwagi na wnioski zawarte w opinii biegłego niepełnosprawność ubezpieczonej z uwzględnieniem wskazania

z punktu 7 powinna być datowana do ukończenia przez nią 10-tego roku życia w dniu 18 listopada 2019 r. Wobec powyższego Sąd Rejonowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. zmienił zaskarżone orzeczenie w punkcie 7 oraz na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. oddalił odwołanie w zakresie przyznania odwołującej punktu 7 do dnia 31 maja 2020 roku.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zgodnie

z ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Sąd Rejonowy zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującej kwotę 180,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego ustaloną na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości

z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Odwołująca w dniu 21 listopada 2018 r. złożyła apelację zaskarżając wyrok Sądu

I instancji w całości i zarzucając mu naruszenie przepisu prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie swobodnej oceny dowodów w związku z błędną oceną opinii biegłego sądowego z zakresu psychologii L. B. z dnia 30 stycznia 2016 r. i 10 marca 2018 r. oraz opinii biegłego sądowego z zakresu neurologii dr n. med. B. Z. z dnia 28 kwietnia 2016 r. i 24 maja 2018 r. skutkującą błędnym przyjęciem, że mała M. O. wymaga konieczności stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji do dnia 18 listopada 2019 r., co miało bezpośredni wpływ na treść orzeczenia.

W związku z tym ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie,

że wymaga ona konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz o zasądzenie od WZON na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Apelująca w uzasadnieniu środka zaskarżenia wskazywała, że biegły w opinii wskazał, iż należałoby przyznać małoletniej punkt 7 do około 10-tego roku życia. Odwołująca podkreśliła, że orzeczenie o niepełnosprawności zostało jej przyznane do dnia 31 maja 2020 r., a więc Sąd I instancji skrócił okres, na jaki została orzeczona niepełnosprawność aż o pół roku. W ocenie ubezpieczonej kluczowe znaczenie ma fakt, że w dniu 31 maja 2020 r. będzie miała w dalszym ciągu 10 lat, co będzie skutkowało wystąpieniem z wnioskiem o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności pół roku wcześniej. Odwołująca podniosła, że poprawa jej stanu zdrowia zależy przede wszystkim od rehabilitacji, opieki medycznej i wsparcia ze strony rodziny oraz jest procesem długotrwałym, więc może on ulec zmianie pomiędzy dniem 18 listopada 2019 r. a dniem 31 maja 2020 r. (k. 61-67 a. s.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony odwołującej od wyroku Sądu Rejonowego jako niezasadna zasługiwała na oddalenie.

Odwołująca zarzucała jedynie naruszenie przepisu prawa procesowego w postaci art. 233 § 1 k.p.c., zgodnie z którym sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Zatem Sąd

II instancji uznał, że zastosowanie przepisów wchodzących w skład prawa materialnego nie było kwestionowane w niniejszej sprawie. Tym niemniej należy wskazać, że kwestie dotyczące prawidłowego ustalenia stopnia niepełnosprawności uregulowane zostały w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 511), zwanej dalej „ustawą”.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy, ustala się trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą: znaczny, umiarkowany oraz lekki.

W myśl art. 4 ust. 1-3 ustawy, do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób

w celu pełnienia ról społecznych. Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

W ocenie Sądu Okręgowego biegli sądowi solidarnie i jednoznacznie wskazali, że odwołująca wymaga stałej oraz długotrwałej opieki i pomocy bliskich w zakresie ustalonego stopnia niepełnosprawności. W niniejszej sprawie należało się oprzeć głównie na opinii biegłego sądowego neurologa, gdyż biegły z zakresu psychologii wskazał, że czas trwania naruszenia sprawności organizmu jest trudny do określenia. Natomiast biegły sądowy neurolog stwierdził, że badana do 10-roku życia powinna mieć orzeczoną niepełnosprawność zgodnie z punktem 7 orzeczenia WZON.

Zarzuty apelacyjne podniesione przez ubezpieczoną były niezasadne w kontekście ustalonego stanu faktycznego w sprawie. W pierwszej kolejności należy podnieść, że odwołująca myli się wskazując, iż z opinii biegłego sądowego wynika konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy nad nią innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, która występuje do około 10-tego roku życia.

Co prawda biegły sądowy rzeczywiście twierdził, że można spodziewać się poprawy stanu klinicznego ubezpieczonej około 10-tego roku życia, lecz było to zawarte w stanowisku z dnia 28 kwietnia 2016 r. na potrzeby opinii sporządzonej w innej sprawie. Natomiast w toku niniejszego postępowania biegły sądowy we wnioskach końcowych uznał, że do 10-roku życia dziecko powinno mieć orzeczną niepełnosprawność zgodnie z punktem 7 wskazań.

Zdaniem odwołującej Sąd I instancji błędnie wskazał, że orzeczenie o niepełnosprawności zostało przyznane jej do dnia 31 maja 2020 r., co skutkowało skróceniem przez Sąd I instancji okresu stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji aż o pół roku.

W ocenie Sądu Okręgowego w obowiązujących przepisach prawa materialnego nie istnieje zapis zobowiązujący do poczynienia ustaleń zbieżnych w zakresie dat przyznających orzeczenie o niepełnosprawności i orzeczenie stałej lub długotrwałej opieki. Sąd II instancji zważył, że są to dwie odrębne i niezależne od siebie ustanowione kategorie, na które składa się całość wydanej decyzji przez WZON. W związku z tym nie ma obowiązku ustanawiać tożsamych dat, ponieważ orzeczenie o niepełnosprawności nie rodzi skutku w postaci stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że gdyby byłyby to takie same ustalenia, treść decyzji nie rozróżniałaby bowiem tych dwóch ustaleń.

Ubezpieczona podkreśliła, że w dniu 31 maja 2020 r. również będzie miała 10 lat.

W ocenie Sądu Okręgowego taka interpretacja nie zasługuje na uwzględnienie. Ubezpieczona 10 lat ukończy w dniu (...), które rozpoczęło się w dniu 19 listopada 2018 r. Należy stwierdzić, że od dnia (...) r. odwołującej zacznie biec 11 rok życia.

W związku z tym Sąd I instancji prawidłowo zinterpretował wskazanie biegłego sądowego, jakoby apelująca potrzebowała stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji do 10-tego roku życia. Trafnie uznano, że koniec tego terminu przypada na jej 10-te urodziny.

Odwołująca w apelacji trafnie stwierdziła, że poprawa jej stanu zdrowia zależy przede wszystkim od rehabilitacji, opieki medycznej i wsparcia ze strony rodziny oraz jest procesem długotrwałym, więc może on ulec zmianie pomiędzy dniem 18 listopada 2019 r. a dniem

31 maja 2020 r. Jednak podnoszona kwestia nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie. Jeżeli ubezpieczona zażąda ustalenia na dalszy w/w okres stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, to będzie zobligowana do wystosowania kolejnego wniosku do odpowiedniej instytucji, co też nie czyni zaskarżonej decyzji nieprawidłową.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku

SSO Zbigniew Szczuka SSO Marcin Graczyk SSO Małgorzata Jarząbek

(...)

(...)